
Selekční jazyky I *cvičení*

Ukázky SJ různých typů

12. 10. 2007

Mgr. Silvie Kořínková Presová
presova@phil.muni.cz
Kabinet knihovnictví, FF MU

Termíny cvičení

☞ 2. 11., 23. 11., 14. 12.

ČÍM ZAČÍT?

---

autoritou nejvyšší 😊

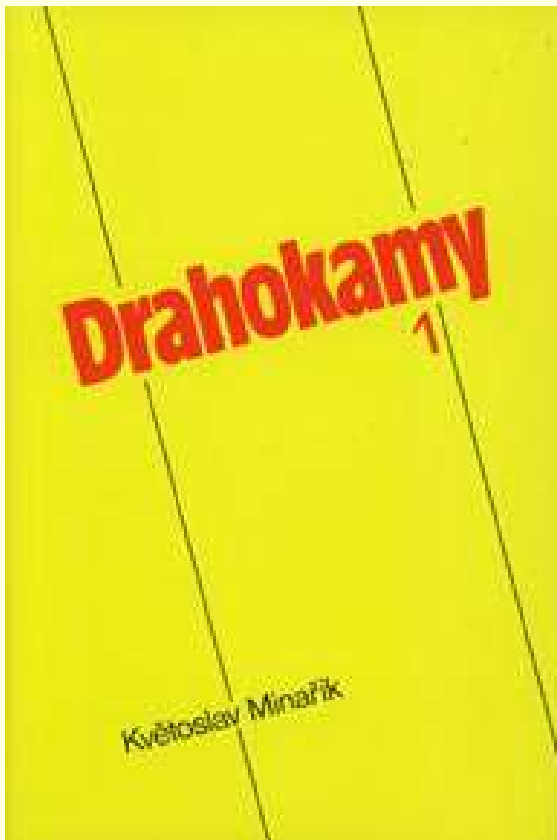
Selekčními jazyky v katalogu NK ČR

NEBOLI

Jaké druhy selekčních jazyků používá při indexaci NK ČR ?

Příklad

Hledáme knihu o drahokamech (nerost)
pomocí klíčového slova z názvu - drahokamy

Pojednává kniha
s tímto názvem o
problematice, která
nás zajímá?

Záznam v katalogu NK ČR

Hlavní záhlaví	• Minařík, Květoslav, 1908-1974
Název	• Drahokamy / Květoslav Minařík
Vydání	Vyd. 2.
Nakl. údaje	Praha : Canopus, 2004
Popis (rozsah)	2 sv. (319, 332 s.) ; 19 cm
Roky/Sv.	sv. 1-2
EXEMPLÁŘE	
ISBN	80-85202-15-8 (díl 1 : váz.) 80-85202-18-6 (díl 2 : váz.)
Edice	Drahokamy ; sv. 10, 11
Předmět. heslo	• Minařík, Květoslav, 1908-1974
Předmět. heslo	• duchovní cesta
	• mystika
	• jóga
	• sebevýchova
	• sebepoznání
	• filozofie ducha
	• mystici -- Česko -- 20. stol.
Forma a žánr	* pojednání * autobiografické vzpomínky
Skupina Konspektu	• 13 - Filozofie ducha
	• 929 - Biografie
MDT	• 2-584.5
	• 2-587

Záznam v katalogu AV ČR

Úplné zobrazení záznamu

Zvolte formát: [Standardní Katalogizační záznam](#) [Citace](#) [Názvy polí MARC21](#) [Tagy MARC21](#)

Záznam 15 z 21

Hlavní záhlaví	• Minařík, Květoslav
Název	• Drahokamy 1 / Květoslav Minařík
Popis	286 s.
Vydání	1. vyd.
Naklad. údaje	• Praha : CANOPUS, 1993
OBJEDNEJTE SI:	Všechny jednotky
OBJEDNEJTE SI:	Orientální ústav
Edice	• Drahokamy ; Sv.2
ISBN	• 80-85202-20-4

Nezjistíme, že jde o knihu s odlišnou tematikou.

Selekční jazyky používané NK ČR

---

mystici - Česko - 20. stol.

duchovní cesta

ale i

mystici

Česko

20. stol.

PHNK → předmětový SJ

2-587-051

2-584.5

(437.3)

(0:82-94)

MDT → systematický SJ

133 - Okultismus

skupina Konspektu → hybridní SJ blížící
se k SSJ

PH je jako skládačka 😊

---

mystici - **Česko** - **20. stol.**

*předmětové heslo NK ČR – jednoduchý
řetězec tvořený autorizovanými termíny:*

*tematická autorita – geografická autorita –
chronologický údaj*

Odkud se jednotlivé prvky hesla berou?

---

mystici - **Česko** - **20. stol.**

tematická autorita – *geografická autorita* –
chronologický údaj

Co s MDT?

2-587-051

2-584.5

(437.3)

(0:82-94)

👉 kde se dozvím, co to znamená

👉 v klasifikačních tabulkách

tištěné vydání

verze online – MDT MRF <http://aip.nkp.cz/mdt/>

vybrané znaky

UDC

CONSORTIUM

Schéma MDT – základní třída 3

30 Teorie, metodologie a metody společenských věd
všeobecně. Sociografie

31 Demografie. Sociologie. Statistika

311 Statistika jako věda. Statistická teorie

314 Demografie. Populační (demografický) výzkum

316 Sociologie

notace

316.1 Předmět a rozsah sociologie

316.2 Sociologická hlediska a trendy

316.3 Sociální struktura. Společnost jako sociální
systém

316.32 Globální společnosti.

316.33 Základní prvky a subsystemy globálních
společností jako sociologických kategorií

slovní vyjádření

32 Politika

321 Formy politické organizace. Státy jako politické síly

Nenaleznu notaci pro vyjádření
předmětu/obsahu knihy

—————→ mám smůlu?

☞ Možnost spojování notací zastupující předmět
a vyjadřování vztahů,
např. **sociologie** **náboženství**

↙ ↘
316.74:2

Využití faset v MDT

Všeobecné pomocné znaky

☞ jazyka, formy dokumentu, místa, času, etnické

004.738.5(437.3) - pomocný znak místa

internet v ČR

02 (038.072) - pomocný znak formy dokumentu

výkladové slovníky z oboru knihovnictví

MDT není čistě

- ☞ ani **enumerativní** klasifikační systém, např. LCC
- ☞ ani **fasetový** klasifikační systém, např. Colon Classification (Ranganathan)

Využívá **fasetový** i **enumerativní** přístup

 analyticko-syntetický klasif. systém

příklad

Konspektové schéma

---

dvouúrovňové kategorizační schéma,
hierarchický princip, postup od obecného
k detailnějšimu

- vznik – pro potřeby metody Konspektu

1. nejvyšší úroveň předmětové kategorie (24)

2. specifitější úroveň skupiny Konspektu (500), např.

133 - Okultismus

Předmětové kategorie Konspektu

- Tematická mapa fondů - NK ČR
- JIB – tematický rozcestník

- Vědecká knihovna v Olomouci - sledování nových titulů v katalogu prostřednictvím oborových RSS kanálů založených na předmětových kategoriích konspektového schématu

Světové katalogy

KVK - Orality and literacy / Ong, Walter J.

LIBRARY OF CONGRESS ONLINE CATALOG

- ☞ LC subject headings - LCSH
- ☞ LC Classification - LC
- ☞ Dewey Class No. - DDC

Catalog NCSU – zpřesňování dotazu pomocí věcných SJ

Databáze

☞ **LLIS** - Library Literature
& Information Science
Fulltext

☞ **EBSCO** - Visual Search
in Business Searching
Interface

Kategorizační schémata

aplikace – předmětové brány, portály, předmětové katalogy

Další aplikace kategorizace

Kategorizace nabízených knih –
dvouúrovňové schéma – hledání
knih z určitých oblastí formou
prohlížení kategorií

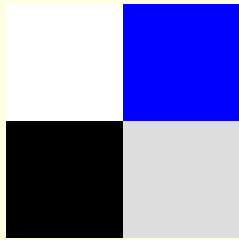

Advanced Book Search ---
Subject Return books on
subject

Tags, folksonomie

---

del.icio.us

☞ [Karen Blakeman's Blog](#)

☞ [Lupa](#)

☞ <http://www.librarything.com/search>

Tezaurus

- ☞ vícejazyčný polytematický tezaurus zaměřený na oblast práva a legislativy Evropské unie
- ☞ na stránkách EU <http://europa.eu/eurovoc/>
- ☞ v ČR http://www.psp.cz/kps/knih/e_zakinf.htm

příklad deskriptorového odstavce

pro deskriptor národnostní menšina

Příklady dalších tezaurů v ČR

- MeSH – CZ - český tezaurus termínů z lékařství a zdravotnictví, překlad tezauru Medical Subject Headings, National Library of Medicine, USA
- AGROVOC v ČR- mezinárodní mnohojazyčný tezaurus zaměřený na zemědělství, lesnictví, rybářství, potravinářství, životní prostředí a související obory
- Český pedagogický tezaurus

Seznamy různých druhů SJ

 TAXONOMY WAREHOUSE

 Beyond Bookmarks

Doporučené zdroje

- ➡ Presová, S. **Metoda Konspektu a její vztah k selekčním jazykům : současný stav a trendy se zaměřením na situaci v České republice.** Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2005. 152 s.
  - ➡ kapitoly týkající se nejen konspektového schématu, ale i SSJ (zejména MDT), kategorizace IZ na internetu
- ➡ **Národní autority ČR** – portál sdružující informace o jmenných a věcných autoritách. Dostupné z <http://authority.nkp.cz/>

☞ výklady termínů viz *TDKIV : Česká terminologická databáze z oblasti knihovnictví a informační vědy* [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky, 2001- . Dostupné na World Wide Web: http://sigma.nkp.cz:4505/F/?func=file&file_name=find-a&local_base=ktd.